

BIBLIOTHECA UNIVERSITATIS

Časopis
Univerzitnej knižnice Univerzity Mateja Bela

Štvrťročník

Ročník 3, číslo 4
2007-2008

www.library.umb.sk

OBSAH

ROZHOVOR S...

Mgr. Janou Chorvátovou, poetkou a spisovateľkou
Viera Dolná

PREDSTAVUJEME PRACOVISKÁ

Ekonomická študovňa
PhDr. Slávka Beracková, Mgr. Alica Darulová

DATABÁZY

Web of Knowledge
Mgr. Michaela Mikušová

Z PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI PRACOVNÍKOV UMB

Kornélia Dobošová

PRIPOMÍNAME SI

Spomienka na Pavla Dobšinského
180. výročie narodenia spisovateľa štúrovskej generácie...
Eva Hrivnáková

Rudolf Sloboda
70. výročie narodenia prozaika, básnika, dramatika...
Darina Pazúriková

ZAÚJALO NÁS

Najkrajšia kniha o Slovensku za rok 2007
Kornélia Dobošová

Biblia sa zmestí na špendlíkovú hlavičku
Mgr. Martina Trégerová

SURFUJEME PO INTERNETE

Mgr. Martina Trégerová

NOVINKY KNIŽNIČNÉHO FONDU

Maroš Kasanický

PODUJATIA V UNIVERZITNEJ KNIŽNICI

Vedecká kniha 2008
PhDr. Ľudmila Homolová

ROZHOVOR S...

Poetkou Mgr. Janou Chorvátovou, rodáčkou z Liesku na Orave, žije a tvorí v Banskej Bystrici.

„Nielen básnik je posol slova, ale každý, kto robí so slovom“.

Absolvovala Pedagogickú fakultu v Banskej Bystrici v kombinácii *slovenský jazyk a literatúra s výtvarnou výchovou*. Štúdium si rozšírila o predmety *špecifická príprava dievčat a pracovné vyučovanie*. Venuje sa tvorbe poézie. Je členkou Spolku slovenských spisovateľov a literárneho klubu Litera 2 pri Literárnom a hudobnom múzeu Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici, s ktorým spolupracuje. Svoje texty publikovala v zborníkoch literárneho klubu, v regionálnych novinách, v slovenských a českých časopisoch. Samostatne sa predstavila v poeticko-hudobných pásmach, v Rádiu Regina, Rádiu Lumen a v Slovenskej televízii. Knižne vydala básnické zbierky *Príťažlivosť zemska - príťažlivosť ženská* (1999), *Pečatenie chvíle* (2001), *Slováci poslovia slova* (2007) a bibliofíliu *Zrnká Petrovi Dvorskému* (2001).

Mnohí ľudia pracujú so slovom. Píšu básne, poviedky, no nemajú odvahu svoju tvorbu prezentovať verejnosti. Aký kľúč a kedy pootvoril tie magické dvierka vášho umeleckého sveta?

Odpoviem svojimi veršami: *//Huslový kľúč a sedem tónov len brány do umenia hudby otvára//Žasnem nad tou silou//Aj slepec ich vníma//Do básní vpletaná abeceda či melódia//o tvorcovi len niečo napovie//. Slovo je kľúčom do umenia slova umeleckého. Aj slovo otvára srdcia ľuďom. Strela som mnohých umelcov, ktorí ma obohatili a otvorili brány do sveta umenia. Magické dvierka sa pootvorili v deň mojich narodení 19. 9. 1999 pri prezentácii prvej básnickej zbierky, ktorej krstným otcom bol maestro Peter Dvorský.*

Tvorba je vášeň, radosť, potešenie. Čím je pre vás písanie?

Život mi naplňa umenie, povznáša do výšin. Výtvarné čítanie prejavujem pri písaní básní. Našla som v ňom potešenie. *//Umenie je mojím životom – život umením//Bohatší sme s ním//Cití vnímať ho je darom//. Písanie je pre mňa trýzeň. Nepokoj v duši. //Niečo ma núti. Vezmi pero! Píš! Píš!// Hľadám roztrúsené myšlienky a spriadam ich. //Spisovateľ a básnik//tak jak nik//ne-iste//súka slovo//Žmolí Očesáva//Aby ho čisté upriadol v nitôčku//a očko po očku//utkal do verša i básne či do iného(ú)tvary//Veď viac vidieť mu je dopriať//.*

Básnické slová a pocity vyjadrujete aj kaligramami. Áno. Výtvarne spracovávam postupne niektoré básne do určitého obrazového tvaru.

Vaša poézia plná lásky a harmónie smeruje hlavne k ženám. Prečo práve láska dáva najčastejšie život poézii?

//Láska zázraky robí//Je to cit mocnejší než my//. Každý lásku prežíva inak. Ženy sú citovejšie než muži. Potrebujú slová nežné a láskyplné. Vela žien sa v mojich básňach našlo. Vyjadrujem aj ich myšlienky a pocity.

Sú také chvíle, keď papier čaká na prvé slová verša. Aké je to vaše ticho pred básňou?

Je to pre mňa veľký otáznik, hľadanie slov z kúďľa myšlienok. Väčšinou v tichu noci, v tvorivej samote. *//Poslovnia slova lovia slová v hĺbkach citu ako rybári rybky v mori//. Ja ich spleťám do vrkočov básne.*

Ako vnímate vlastnú poéziu? Vnímate ju aj ako melódiu? Ako vám znie?

Mám vzťah k hudbe, spevu a umeniu. Každý básnický prejav má v sebe mať určitú melódiu. Tá moja mi znie pokojne, ticho, sentimentálne, nežne, materinsky. Je balzomom na dušu. *//Poézia je fluidum//čo dobro krásu i dary neba na zemi roznečuje//Umenie hľadám vo všetkom//S ním je krajšie vždy a všade//S vernou družkou poézie//je pre mňa život jedna báseň//.*

Ktorú zo svojich zbierok máte najradšej?

Ťažko povedať, každá v sebe nesie svoje vyjadrenie. Prvá je pretkaná ľúbostným citom. V druhej sú okrem lásky a materinského citu aj básne o priateľstve, živote, rodine, deťoch. Ostatná s príznačným názvom *Slováci poslovnia slova* je vydaná pri významnej príležitosti, kde mám témy o umelcoch, matkách, rodine, domovine. Poctu som vyjadrila Milanovi Rúfusovi, Petrovi Dvorskému, a nielen umelcom ale všetkým Slovákom. Nielen básnik je posol slova, ale každý, kto robí so slovom. *//Posol slova - SLOVÁK – soľ slova//na oltár lásky//národu prináša//.*

Môžete prezradiť pri akej príležitosti bola vydaná zbierka *Slováci poslovnia slova*?

Pri 40. výročí Vansovej Lomničky. Súťaž umeleckého prednesu poézie a prózy žien z celého Slovenska sa koná po rokoch už v našom meste. Organizuje ju Únia žien Slovenska. Je venovaná spisovateľke Terézii Vansovej, ktorá žila a spočíva v B. Bystrici.

Odkiaľ čerpáte inšpiráciu? Čo vás podnietilo k písaniu básní? Kto vás najviac ovplyvnil?

Odpoviem citáciou. *//Kde berie básnik čerpadlo na slová ku svojej básni?//Stuďňa už skoro vyschnutá a predsa vrie prameň v srdci Zeme//.* Inšpirujú ma rozhovory s ľuďmi, príbehy, okolie, v ktorom sa pohybujem. Určite rodina, učitelia, umelci... Moja priateľka spisovateľka Zlatka Solivajsová obohatila a naplnila môj život po všetkých stránkach.

Na čom pracujete teraz a čo chystáte?

Do každej knižky dávam niečo tematicky. Rôzne situácie v živote i výročia ma podnecujú. „Dávkujem nehu“ druhým vlastnou poéziou i recitáciou. Cieľom nie je vždy len vydať knihu. Nakoniec je veľmi náročná aj cesta potom - ku čitateľovi. Cesta je pre mňa dôležitejšia ako cieľ.

Čo z vašej tvorby najviac zarezovalo v čitateľskej verejnosti a čomu pripisujete ten úspech?

//Moja nepokojná duša - duša poetky//chcela by myšlienky pretaviť do veršov//Ako drahokamy vsadiť do nich spomienky i všetko čo ucho počuje srdce cíti//mysel' pretvára//Tie stopy túžim zhmotniť perom do línie písmen//. Cez osobný kontakt s ľuďmi prehľbujem ich vzťah k poézii. Odmenou je, keď mi povedia, že si našli čas pre seba i moje verše. Že ich čítajú nielen u nás. Že dávajú punc jedinečnosti a slávnosti svadieb, osláv, či akcií. Poézia je teraz ako šafránu. Umenie navodzuje pocity šťastia a obohacuje city. //Lační po kráse hľadajú v próze života poéziu//.

Čo vám dáva poézia? Kto je vašim obľúbeným autorom?

// Snivali sa mi verše Vzletné rýmy//Ved' čím človek žije to sa mu do snov premieťa//Ja ďakujem aj za svetlo poznania Za farby života//Za pocity Za ďalší rozmer//. Poézia ma obohacuje. Je pre mňa solou života. Na malom priestore básne sa snažím vypúšťať hlušinu slov a vyjadrovať i pestovať zmysel pre krásu a to nielen slova. Aby sme boli vnímavejší. Umenie zušľachťuje ducha. Vzdávam úctu každej umeleckej a tvorivej práci. Mám veľa obľúbených autorov. Patria k nim Hviezdoslav z môjho rodného kraja, Rúfus, Ščipačev, Koyš aj banskobystriční básnici Miki Kováč a Zlatka Solivajsová. Zaujímajú ma aj súčasní spisovatelia i tí z regiónov, kde som žila a žijem. Snažím sa v tomto smere „byť v obraze“. Umenie slova vnímam cez ľudí, s ktorými sa stretám. A verte, mnohí prichádzajú so svojím umením k nám. //Ďakujem umelcom//Vytvárajú krásu čo nielen očami dotýka sa//.

V jednej z básničiek nášho hosťa sa vraví, že človeku vraj stačí osem minút nežnosti denne. Musia však prísť v pravú chvíľu... Rozhovor s poetkou nielen o poézii trval dlhšie než osem minút.

Ďakujeme autorke za obohatenie nášho knižničného fondu najnovšou zbierkou **Slováci poslovía slova**, ktorú nám venovala pri tejto milie návšteve.

rozhovor pripravila Viera Dolná

PREDSTAVUJEME PRACOVISKÁ

Ekonomická študovňa

Mgr. Alica Darulová, PhDr. Slávka Beracková

Ekonomická študovňa sa nachádza na 1. poschodí Ekonomickej fakulty na Tajovského 10 a je ďalšou študovňou Univerzitnej knižnice UMB, ktorej služby

predstavujeme v tomto cykle. Študovňa poskytuje absenčné a prezenčné výpožičky, konzultačné a kopírovacie služby.

Fond absenčných výpožičiek tvorí 34 076 knižničných jednotiek. Vypožičiavanie dokumentov prebieha v automatizovanom knižničnom informačnom systéme ARL.

V prezenčnom fonde Ekonomickej študovne sa nachádza 1944 knižných dokumentov, 73 titulov periodík a 1454 bakalárskych, diplomových, dizertačných a habilitačných prác študentov Ekonomickej fakulty. Aktuálny ročník periodík je priamo prístupný v študovni, staršie čísla sú k dispozícii na požiadanie. Fond Ekonomickej študovne obsahuje encyklopédie, výkladové a jazykové slovníky, monografie, odborné publikácie a vysokoškolské učebnice z odborov: cestovný ruch, ekonómia, financie, dane, účtovníctvo, bankovníctvo, poisťovníctvo, manažment, marketing, obchod, podnikanie, psychológia, sociológia, riadenie ľudských zdrojov, služby, verejná ekonómia a verejná správa, životné prostredie.

Súčasnou prezenčného fondu študovne je aj fond MBA (*Master of Business Administration*), ktorý tvorí 452 dokumentov prevažne v anglickom jazyku, určených predovšetkým pre študentov a pedagógov tejto formy štúdia. Fond študovne je chránený elektronickým signalizačným zariadením.

Na prezenčné štúdium dokumentov je k dispozícii 50 študijných miest. Študovňa je vybavená tlačiarňou, kopírovacím zariadením a 4 PC. Počítače slúžia na vyhľadávanie v online katalógu Univerzitnej knižnice, na prepis textu, na využívanie elektronických informačných zdrojov a rešeršovanie v dostupných bibliografických a fulltextových databázach. Pre potreby vedecko-pedagogických pracovníkov a študentov Ekonomickej fakulty sú obsahovo najviac zamerané licencované databázy *ProQuest* a *EBSCO*.

Pre študentov externej formy štúdia a študentov MBA je študovňa počas semestra otvorená aj v sobotu.

Ekonomická študovňa sa od **septembra 2008** zaradiť k tým študovniam UK UMB, ktorých používatelia budú mať možnosť využívať elektronické žiadanky a rezervácie na dokumenty nachádzajúce sa vo fonde Univerzitnej knižnice.

Napriek tomu, že sa v študovni v roku 2005 uskutočnila čiastočná rekonštrukcia a jej priestory prešli modernizáciou, ktorá priniesla zvýšenie počtu študijných miest na prezenčné štúdium a skvalitnenie služieb, pretrvávajúcim problémom sú nedostatočné skladové priestory pre pribúdajúci knižničný fond a potreba modernejšieho kopírovacieho zariadenia, ktoré by zodpovedalo súčasným požiadavkám používateľov.

Otváracie hodiny ekonomickej študovne:

Pondelok - Piatok	9.00 – 18.00
Sobota (počas semestra)	8.00 – 12.00

Kontakt:

Absenčné výpožičky

Andrea Stankovianska andrea.stankovianska@umb.sk 048/446 21 63

Janka Šípošová jana.siposova@umb.sk 048/446 21 63

Prezenčné výpožičky

Mgr. Margaréta Vajsová margareta.vajsova@umb.sk 048/446 21 63

Mgr. Alica Darulová alica.darulova@umb.sk 048/446 21 63

DATABÁZY

Web of Knowledge

Mgr. Michaela Mikušová

Web of Knowledge je multidisciplinárny zdroj z produkcie **Institute for Scientific Information®**, Inc., USA. Thomson ISI indexuje špičkové časopisy zo všetkých oblastí prírodných vied, spoločenských vied, umenia a buduje databázy citačných indexov. Databáza *Web of Knowledge* nesprístupňuje

plné texty dokumentov, ale sekundárne dokumenty a iné bibliografické nástroje, ktoré informujú o primárnych dokumentoch identifikujú ich, resp. odkazujú na úplný text. Je nástrojom na hodnotenie práce vedeckých pracovníkov, časopisov a vedy ako takej.

Web of Knowledge integruje štyri základné databázy:

- **Web of Science** – multidisciplinárna databáza s informáciami o článkoch a ich autoroch, obsahu a vydavateľských údajoch, referenciách a citovanosti. Indexuje takmer 9 000 titulov z 230 vedných disciplín. Je analytickým nástrojom, ktorý umožňuje zistiť, aké informačné zdroje použil autor článku, t.j. koho cituje, a kto daného autora citoval, t.j. kým bol citovaný. *Web of Science* obsahuje kolekciu troch citačných indexov:
 - **Science Citation Index Expanded** – sleduje citácie vo vedeckých časopisoch z odborov prírodných a technických vied;
 - **Social Science Citation Index** – sleduje citácie vo vedeckých časopisoch z odborov spoločenských vied;
 - **Arts and Humanities Citation Index** – sleduje citácie vo vedeckých časopisoch z odborov humanitných a spoločenských vied.
- **Current Contents Connect** – poskytuje prístup ku kompletným bibliografickým informáciám z viac ako 8 300 svetových vedeckých časopisov a viac ako 2 000 kníh. Ponúka prístup aj k vedeckým webovým stránkam. Databáza je určená pre tých,

ktorí majú záujem poznať karentované časopisy z rôznych vedných odborov.

- **Journal Citation Reports** – obsahuje štatistické údaje, ktoré poskytujú systematický, objektívny spôsob hodnotenia špičkových svetových časopisov a ich dopad a vplyv na vedecký výskum. Pomocou indikátorov sa posudzuje kvalita časopisu vzhľadom na jeho postavenie voči ostatným časopisom rovnakého vedného odboru, vzťah medzi citujúcimi a citovanými časopismi. Dostupné sú dve edície:
 - **Science Edition** – spracováva okolo 5 700 popredných vedeckých časopisov;
 - **Social Science Edition** – spracováva okolo 1 700 popredných spoločensko-vedných časopisov.
- **Essential Science Indicators** – umožňuje kvantitatívnu analýzu publikačnej a citačnej produkcie vo vede a výskume vcelku i v jednotlivých odboroch a poskytuje prehľad o svetových trendoch vo vede, najnovších výskumoch a prípadných možných spolupracovníkoch z konkrétnej oblasti. Databáza je rozdelená do troch sekcií:
 - **Citation Raking** – ponúka hodnotenie na úrovni krajiny, regiónu, inštitúcie, vedca i časopisu;
 - **Most Cited Papers** – možnosť prezerania najcitovanejších prác za posledných 10 rokov „*Highly Cited Papers*“ a prác citovaných bezprostredne po publikovaní tzv. „*Hot Papers*“;
 - **Citation Analysis** – ponúka podrobné analytické a štatistické údaje o článkoch, ich citovanosti z vedeckých databáz Thomson ISI podľa jednotlivých oblastí a rokov.

Databáza *Web of Knowledge* poskytuje prístup aj na **zaujímavé webové adresy**:

- **ISI HighlyCited.com** – komplexné informácie o najvýznamnejších vedcoch a odborníkoch publikujúcich v súčasnosti;
- **BiologyBrowser** – voľne dostupná databáza zdrojov a odkazov na informácie z oblasti „life science“;
- **Index to Organism Names** – najväčšia online databáza vedeckých názvov;
- **In-cites** – pohľad na kľúčových autorov, časopisy, inštitúcie, krajiny a vybrané dokumenty *Essential Science Indicators*, zahrňuje rozhovory a profily;
- **ResearcherID.com** – neoceniteľný index autorov globálnej vedeckej komunity;
- **Science Watch®** – prehľad najnovších a najhorúcejších oblastí a trendov výskumu;

- **Special Topics®** – citačné analýzy a komentáre o významných oblastiach výskumu s rozhovormi, esejami a profilmi prominentných vedcov, inštitúcií a časopisov.

Súčasťou prístupu k *Web of Knowledge* je aj prístup na **My EndNote Web**. Tu si môžu registrovaní používatelia (registrácia je bezplatná) ukladať výsledky vyhľadávania a vytvárať svoju vlastnú databázu článkov a ich citácií vyhľadaných v produktoch *Web of Knowledge*. Tieto odkazy môžu organizovať a formátovať podľa vlastných požiadaviek. Databáza *Web of Knowledge* je považovaná za celosvetovo renomovaný informačný zdroj. Aktualizovaná je týždenne. Používateľské rozhranie databázy je v angličtine.

Prístup do *Web of Knowledge* pre akademické a iné významné knižnice finančne podporuje Ministerstvo školstva SR. Prevádzku databáz na Slovensku zabezpečuje Univerzita Komenského v Bratislave.

Prístup pre používateľov z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici sa nachádza na webovej stránke Univerzitnej knižnice UMB, www.library.umb.sk, v menu **Databázy**. Vstup do databázy je viazaný na IP adresy Metropolitnej siete UMB, t.j. len na počítače nachádzajúce sa v objektoch UMB.

Databáza *Web of Knowledge* má nové používateľské rozhranie. V súčasnosti sa pracuje na nových používateľských manuáloch, ktoré budú v júni zverejnené na webovej stránke Univerzitnej knižnice UMB.

Z PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI PRACOVNÍKOV UMB

Kornélia Dobošová

* Hroncová, J. - Emmerová, I. - Kraus, B. a kol. **Dejiny sociálnej pedagogiky. Vybrané problémy**. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta, 2007. 212 s. ISBN 978-80-8083-436-4

Predmetom pozornosti predkladanej publikácie sú vybrané problémy histórie sociálnej pedagogiky v Európe, s osobitým zreteľom na históriu slovenskej a českej sociálnej pedagogiky. Publikácia približuje vývoj sociálno-pedagogických myšlienok z aspektu sociálnej pedagogiky ako vedy. Monografia bola spracovaná v československej spolupráci učiteľov PF UMB v Banskej Bystrici s učiteľmi PF UHK Hradec Králové.

* Vašašová, Z. **Kapitoly zo všeobecnej psychológie (vysokoškolské učebné texty)**. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Fakulta humanitných vied, 2007. 128 s. ISBN 978-80-8083-404-3

Učebné texty prinášajú základné poznatky o človeku a sú východiskom pre štúdium ďalších psychologických disciplín. Prostredníctvom tejto učebnice získajú študenti pojmotvorný základ zo

všeobecnej psychológie, zároveň im umožní pochopiť vznik, utváranie a fungovanie ľudskej psychiky, prežívanie a správanie človeka. Učebný text je koncipovaný do siedmich na seba nadväzujúcich kapitol. Prvé dve sa týkajú histórie psychológie a psychologických smerov. Ďalšie dve kapitoly sú zamerané na objasnenie predmetu psychológie a základných psychologických pojmov. Najobsažnejšie sú posledné tri kapitoly venované poznávacím procesom, citovým a vôľovým procesom a osobnosti človeka.

* Pavlovkin, J. **IKT v technickom vzdelávaní**. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Fakulta prírodných vied, 2007. 382 s. ISBN 978-80-8083-529-3

Publikácia obsahuje príspevky napísané pri príležitosti 23. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie Technické vzdelávanie ako súčasť všeobecného vzdelávania. Príspevky sú z hľadiska obsahu orientované najmä do oblastí využitia informačných, komunikačných a edukačných technológií, vrátane didaktiky, obsahu a foriem výučby predmetu Technická výchova na základných školách. Publikácia je rozdelená do štyroch samostatných kapitol. Prvá kapitola sa zaoberá aplikáciu informačných a komunikačných technológií v technickom vzdelávaní. Druhá kapitola je venovaná odbornou-technickým problémom súvisiacich s obsahom technického vzdelávania. Tretia kapitola približuje svetové trendy, súčasný stav a perspektívy vývoja technického vzdelávania. Štvrtá kapitola rieši didaktické a obsahové problémy technickej výchovy.

* Lokša, M. – Hronček, P. a kol. **Monografia obce Nemecká. : čipkárske obce Nemecká, Dubová, a Zámotie – ich krajina, história a tradície**. Banská Bystrica : Obecný úrad Nemecká a Ústav vedy a výskumu UMB, 2007. 208 s. ISBN 978-80-969813-0-4

Monografia opisuje každodenný život obyvateľov v troch pôvodných čipkárskych obciach: Nemecká, Dubová a Zámotie. Spracováva ich tradičnú ľudovú kultúru, nárečie a usiluje sa vsadiť ich do konkrétneho historického obdobia, na vytváraní ktorého sa čipkári svojimi aktivitami spolupodieľali. Z hľadiska štruktúry je monografia rozdelená do troch nosných, obsahovo rozdielnych častí – krajina, história a tradície. Ambíciou monografie je podieľať sa na zachovaní kultúrneho a prírodného dedičstva obyvateľov Nemeckej pre nasledujúce generácie.

* Korimová, G. a kol. **Determinanty sociálneho rozvoja. Sociálne podnikanie V.** : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2007. 275 s. ISBN 978-80-8083-494-4

Štúdie a príspevky z vedeckej konferencie ponúkajú moderné a heterogénne pohľady na riešenie chudoby, sociálneho vylúčenia, sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania. Výsledky štúdia viacerých autorov, ktorí sa zaoberajú otázkami sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania sa využijú v rámci odbornej komisie, ktorú aktuálne zriadilo MPSVaR SR s cieľom pripraviť základné tézy pre legislatívnu radu vlády

tak, aby mohol byť v Národnej rade SR prijatý samostatný zákon o sociálnom podnikaní. Štúdie a príspevky vedeckej konferencie by takto mali prispieť k odbornej a spoločenskej akceptácii sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania.

* Mráz, S.: **Zodpovednosť za porušenie práva pri ozbrojených konfliktoch**. Banská Bystrica : Právnická fakulta, 2007. 140 s. ISBN 978-80-8083-462-3

Ako pri každom porušení právnej normy aj pri porušení práva ozbrojených konfliktov sa ukladajú sankcie. V prípade porušenia noriem práva ozbrojených konfliktov zo strany štátov sa aplikujú klasické normy zodpovednosti štátov, pri porušeníach, ktorých sa dopustili fyzické osoby sa dá okrem toho aplikovať celá škála sankcií medzinárodného trestného práva. Autor sa v práci podrobne venuje obidvom formám zodpovednosti, ktoré špecifikujú právo ozbrojených konfliktov. Zároveň poukazuje na určitú súvislosť medzi príčinami vojen a príčinami porušení práva ozbrojených konfliktov.

PRIPOMÍNAME SI

Spomienka na Pavla Dobšinského

180. výročie narodenia slovenského spisovateľa štúrovskej generácie, pedagóga, zberateľa a vydavateľa ľudových rozprávok, prekladateľa, publicistu, redaktora, kritika, folkloristu, básnika, literárneho historika, evanjelického kňaza.

Eva Hrivnáková

„Duch a reč ľudu nášho naozaj vyniká i čo do mnohosti i čo do jakvosti hlboko báječných, krásne básnických a mravne bezúhonných povestí.“

Narodil sa 16. marca 1828 v učiteľskej rodine evanjelického farára v Slavošovciach. Vzdelanie získal na gymnáziu v Rožňave a Miškovci. Od roku 1840 študoval na evanjelickom lýceu v Levoči. V roku 1850 úspešne doštudoval a zložil kňazskú skúšku. V rokoch 1848-1849 sa pridal k revolučnej armáde a neskôr sa stal vojacom cisárskeho vojska. V roku 1850-1852 pôsobil v Levoči ako asistent u evanjelického farára a etnografa. Vďaka svojmu zamestnávateľovi sa začal venovať zbieraniu a vydávaniu slovenskej ľudovej slovesnosti. Od roku 1852 pracoval ako pomocný redaktor v časopise **Slovenské pohľady**, neskôr pôsobil ako kaplán, v rokoch 1858-1861 ako profesor slovenského jazyka

a literatúry v Banskej Štiavnici, a napokon sa usadil v Drienčanoch, kde od roku 1861 pôsobil ako farár. Oženil sa dvakrát – prvý raz si vzal Paulínu Schmidtovú, jeho druhou družkou sa stala vdova po Janovi Čajakovi a sestra Terézie Vansovej Adela Medvecká-Čajaková. Zomrel v Drienčanoch 22. októbra 1885. Vďaka nemu spoznáваме slovenské národné dejiny. Vždy sa snažil konať pre záujmy slovenského ľudu, pomáhal mu dvíhať sa zo zaostalosti a šíril osvetu, kultúru a vzdelanosť medzi ľuďmi.

Pavol Dobšinský bol aktívnym členom Jednoty mládeže slovenskej. V Banskej Štiavnici sa podieľal na redigovaní časopisu pre umenie a literatúru **Sokol**, ktorý významne ovplyvňoval vtedajší kultúrny život na Slovensku. Básnickými prvotínami prispieval do študentských rukopisných zábavníkov **Považje, Život, Holubica**.

Od roku 1867 spolupracoval na vydávaní **Zborníka slovenských národných piesní, povestí, prísloví, porekadiel, hádok, hier, obyčajov a povier**. Spolu s A.H. Škultétym zostavili v roku 1858-1961 a vydali súbor 64 rozprávok v šiestich zošitoch pod názvom **Slovenské povesti**. Výsledky štúdiá o ľudových rozprávkach publikoval Dobšinský v **Úvahach o slovenských povestiach** (1871). Život slovenského ľudu opísal v knihe **Prostonárodné obyčaje, povery a hry slovenské** (1880).

Krátko pred smrťou vydal 90 rozprávok v ôsmich zošitoch pod názvom **Prostonárodné slovenské povesti** (1880-1883). Tieto zbierky sú základným a dodnes reprezentatívnym dielom slovenskej folkloristiky. V krátkom príhovore P. Dobšinský opisuje pohnútky, ktoré ho viedli k zostaveniu a vydaniu tejto rozprávkovej zbierky. Staršie vydania slovenských ľudových rozprávok boli podľa neho už dávnejšie rozobraté a čitateľovi neprístupné. Doterajšie vydania však splnili svoju úlohu. Mnohí k nim siahli ako k dôležitému prameňu poznania života a kultúry slovenského ľudu. Do zbierky napokon zaradil aj väčšinu rozprávok zo zbierky J. Rimavského a v pozmenenej podobe aj niektoré ľudové rozprávky **Slovenských pohádek a pověstí** od B. Němcovej, ako napríklad **Soľ nad zlato** a iné. Ostatné rozprávky boli v **Prostonárodných slovenských povestiach** uverejnené po prvý raz.

Obsah **Prostonárodných slovenských povestí** je žánrovo pestrý a bohatý. Zastúpené sú predovšetkým rozprávky fantastické. Okrem nich sa tu nachádzajú rozprávky zvieracie, legendárne, novelistické, realistické a aj humoristické. Charakteristickým znakom tejto zbierky je jednotná autorská línia všetkých rozprávok.

Druhé vydanie bolo doplnené ilustráciami M. Benku, tretie vydanie vyšlo v roku 1966 a štvrté vydanie v roku 1973 spolu s textami knihy **Slovenské povesti**.

Dobšinský prekladal z viacerých jazykov, najmä z francúzštiny a angličtiny. Zaslúžil sa aj o zachovanie mnohých historických dokumentov. Mal veľký význam pre slovenskú ľudovú tvorbu, lebo nebol len zberateľom, ale aj upravovateľom. „Celý sa vložil do tejto práce a tieto rozprávky majú naozaj veľkú hodnotu“.

Dňa 16.3. 2008 sa uskutočnil *Deň ľudovej rozprávky*, ktorý bol víťazným námetom knižnickej ankety v rámci kampane Slovensko Dobšinskému. Tento deň knižnice na celom Slovensku organizovali podujatia, ktorých hlavnou témou bol Pavol Dobšinský a jeho ľudové rozprávky.

Spracované podľa : <http://sk.wikipedia.org>; <http://www.osobnosti.sk>;
<http://referaty.atlas.sk>

70. rokov od narodenia Rudolfa Slobodu

Darina Pazúriková

Prozaik, básnik, dramatik a scenárista Rudolf Sloboda sa narodil 16. apríla 1938 v Devínskej Novej Vsi. Študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, štúdium však nedokončil. Pracoval ako baník v Ostrave a po základnej vojenskej službe sa zamestnal vo Vítkovických železiarňach v Ostrave. V rokoch 1965 – 1969 bol redaktorom vo vydavateľstve Smena, neskôr sa tri roky venoval literárnej práci. V rokoch 1972 – 1984 bol dramaturgom Slovenskej filmovej tvorby v Bratislave, potom krátko redaktorom vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ a odborným pracovníkom v Ústave umeleckej kritiky a divadelnej dokumentácie. Od roku 1988 sa profesionálne venoval literárnej tvorbe.

Do literatúry vstúpil románom **Narcis** (1965), v ktorom stvárnil osudy mladého človeka hľadajúceho osobnú nezávislosť a možnosti slobodnej tvorby. Voľným pokračovaním tohto diela je román **Britva** (1967). V knihe **Uhorský rok** (1968) sa sústredil na hľadanie zmyslu života. Podobné úsilie prejavil aj v románe **Šedé ruže** (1969). V ďalšej próze - novele **Romaneto Don Juan** (1971) umelecky vyrozprával pretrvávajúce zážitky z detstva a konfrontoval ich s vlastnými životnými skúsenosťami. Zbierka poviedok **Hlboký mier** (1976) tematicky čerpá zo života jednoduchých dedinských ľudí. Román **Hudba** (1977) je obrazom zmeny postojev mladého človeka pod vplyvom hlbokého citového zážitku z úprimnej lásky a krásy hudby. Psychologickou sondou do života mladých ľudí sú romány **Vernosť** (1979) a **Druhý človek** (1981). Príbeh intelektuála z literárnych kruhov, hľadajúceho východisko z bludného kruhu problémov spoločnosti stvárnil v románe **Rozum** (1982). Román **Stratený raj** (1983) tematicky čerpá z protialkolickej liečebne. Kniha poviedok **Dni radosti** (1982) a **Pánsky flám** (1986) odкрývajú vnútorné stavy človeka v súčasnom svete. Zložitosť vzťahov muža a ženy v každodennom kolobehu života zobrazil v novele **Uršula** (1987). Úvahy a eseje o živote, umení a literatúre zhrnul do knihy **Pokus o autoportrét** (1988), ktorá v mnohom osvetľuje autorove názory na umeleckú tvorbu a jeho tvorivé postupy. Voľným pokračovaním novely Uršula je próza **Rubato** (1990). V románe **Krv** (1991) na pozadí spomienok z predchádzajúcich rokov života zobrazil udalosti,

ktoré viedli k spoločenskému zvratu v novembri 1989. Kniha **Útek z rodnej obce** (1992) je súborom dovtedy časopisecky publikovaných poviedok, ktoré spája autorov odpor k odcudzovaniu človeka. Slobodovu poviedkovú tvorbu uzatvára posmrtno vydaná kniha **Herečky** (1995). Je tiež autorom divadelných hier **Armagedon na Grbe** (1993) a **Macocha** (1996) a autorom literárnych scenárov k viacerým slovenským celovečerným filmom. Pre deti napísal príbehy vidieckeho chlapca **Ako sa stať mudrcom** (1987) a **Hraničný kameň** (1989). Ako lyrik sa prejavil básnickou zbierkou **Večerná otázka vtákovi** (1979).

Rudolf Sloboda bol jedným z najvýznamnejších spisovateľov druhej polovice 20. storočia. Keď odhliadneme od dramatických diel, jedného lyrického úletu a rozsiahlej rukopisnej pozostalosti, za života vydal 21 pôvodných prozaických kníh - literárnych diel, v ktorých je nažitý nielen každý príbeh, ale aj každá úvaha a myšlienka. Odišiel zo života dobrovoľne vo veku 57 rokov. Sú životy, ktoré neutiahnu váhu talentu a sú talenty, ktoré neunesú ťarchu života.

Použitá literatúra :

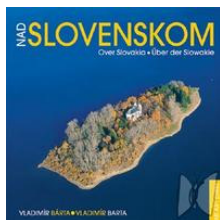
Maťovčík, A. a kol. **Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia**. Bratislava : Spolok slovenských spisovateľov, 2001. s. 414.

Rezník, J. **Túry do literatúry**. Bratislava : Slovart, 2001. s. 473 – 474.

ZAUJALO NÁS

Najkrajšia kniha o Slovensku za rok 2007

Kornélia Dobošová

V Banskej Bystrici vyhodnotili prvý ročník súťaže fotografických i obrazových kníh a iných propagačných materiálov o Slovensku, ktoré boli vydané v roku 2007. Šesťčlenná odborná porota, zložená z renomovaných grafikov, fotografov a polygrafov vyhlásila za najkrajšiu knihu o Slovensku reprezentačnú obrazovú publikáciu **Nad Slovenskom**, ktorej autormi sú Vladimír Bárta a Vladimír Bárta junior. O ocenení rozhodli najmä unikátne fotografie, ktoré autori zhotovili z lietadla.

Krásna, obrazová kniha, uznávaných slovenských fotografov, ponúka neopakovateľné pohľady na Slovenskú republiku z nadľadu. Brilantné farebné fotografie krajiny, miest, hradov, tajuplných a krásnych detailov slovenskej prírody z nepoznanej „vtáčej perspektívy“ ponúkajú pre čitateľov nevšedný zážitok.

Unikátna publikácia bude reprezentovať Slovenskú republiku na medzinárodných knižných výstavách v Prahe a Varšave.

Spracované podľa: <http://dromedar.zoznam.sk>; <http://www.asvet.sk>

Biblia sa zmestí na špendlíkovú hlavičku

Mgr. Martina Trégerová

Najmenšiu Bibliu v histórii sa podarilo vytlačiť izraelským vedcom, ktorí jej plnú verziu v hebrejčine dokázali vtesnať na plochu veľkosti pol milimetra štvorcového. Najmenšia Biblia na svete je teda menšia ako špendlíková hlavička.

Vedci z nanotechnologického inštitútu univerzity Technion uviedli, že ich cieľom bolo vzbudiť záujem mladých ľudí o nanotechnológiu. Tristotisíc slov hebrejskej Biblie zapísal profesor Uri Sivan a jeho doktorand Ohad Zohar na kremíkovú doštičku pokrytú tenkou vrstvou zlata. Na túto zlatú doštičku strieľali ióny gália, ktoré z nej po náraze „odlúpili“ pár atómov. Ide o technológiu podobnú vytváraniu malých jamiek v zemi pomocou prúdu vody z hadice.

„Keď sme namierili častice na špecifické miesto na kremíkovom čipe, odletelo z neho pár atómov zlata a odkryli tak kremíkovú vrstvu. Pomocou elektrónového mikroskopu dokážeme našu nanobibliu aj čítať, pretože odhalená kremíková vrstva má tmavšiu farbu ako zlatá vrstva,“ uviedol v správe univerzity Ohad Zohar.

Projekt tvorby nanobiblie je súčasťou vzdelávacieho programu, ktorého cieľom bolo dať odpoveď na otázku: Aká malá môže byť Biblia? V rámci neho vedci skúmali metódy tvorby miniatúrnych štruktúr v nanometrickej mierke. Jeden nanometer je jedna milióntina milimetra. Cieľom výskumu je nájsť spôsob, ako uskladniť informácie na čo najmenšej ploche či molekulách, ako je napríklad DNA.

„Skutočnosť, že Biblia obsahuje množstvo informácií, bola hlavnou výzvou. Uskladnenie veľkého množstva informácií na malú plochu nám pomáha lepšie porozumieť navrhovaným metódam uskladnenia dát a spoznať ich obmedzenia,“ uvádzajú izraelskí vedci. Podľa nich nanobiblia demonštruje, kam už ľudstvo v miniaturizácii došlo.

Projekt však má aj pokračovanie. Teraz chcú vedci nanobibliu „prefotiť“ pomocou elektrónového mikroskopu. Získané snímky následne desaťtisícnásobne zväčšia a pomocou projektora ich premietnu na stenu Fakulty fyziky. Biblický text na výslednom obraze s veľkosťou sedemkrát sedem metrov bude možné čítať voľným okom.

Písmená budú vysoké asi tri milimetre. Vedľa gigantického obrazu Biblie bude vystavený aj originál-nanobiblia vo veľkosti zrnka kryštálového cukru.

Spracované podľa: http://vat.pravda.sk/biblia-sa-zmesti-na-spendlikovu-hlavicku-ff8-/sk_vtech.asp?c=A071231_174206_sk_vtech_p17

SURFUJEME PO INTERNETE

Mgr. Martina Trégerová

www.eures.sk

slovenský portál pre pracovnú mobilitu - informácie o životných a pracovných podmienkach v krajinách EÚ/EHP v slovenčine, databáza voľných pracovných miest v zahraničí pre slovenských občanov, sezónne práce, podmienky zamestnávania v členských krajinách EÚ/EHP, on-line registrácia CV+SMS notifikácia, užitočné webové stránky, spracovanie životopisu podľa európskeho formátu, kontakty na EURES poradcov a EURES asistentov na Slovensku

www.europa.eu.int/youth

európsky portál pre mládež – časť informácií je dostupných aj v slovenčine – štúdium, práca (prax v zahraničí, letné brigády, au-pair), dobrovoľníctvo a výmeny, práva mladých v európskom kontexte

www.europa.eu.int/ploteus

európsky portál o možnostiach vzdelávania v rámci členských krajín EÚ – študijné príležitosti (možnosti odbornej prípravy a praxe v EÚ), popis vzdelávacích systémov a informácie o stážach a grantoch v rámci EÚ

www.europa.eu.int/epso

portál európskeho úradu pre výber pracovníkov – informácie o prebiehajúcich výberových konaniach na pozície v inštitúciách EÚ

www.enic-naric.net

európsky portál pre uznávanie akademického vzdelania a odbornej kvalifikácie na medzinárodnej úrovni – odkazy na príslušné inštitúcie v jednotlivých krajinách, na vzdelávacie systémy, konkrétne postupy pri posudzovaní dokladov o vzdelaní, resp. o odbornej kvalifikácii (medzinárodná akademická a profesijná mobilita)

www.europass.cedefop.eu.int

Europass je portfólio piatich dokumentov, ktoré Vám pomôžu zrozumiteľne prezentovať svoje zručnosti a kompetencie kdekoľvek v Európe, zahŕňa : Europass – životopis, Europass – jazykový pas, Europass – mobilitu, Europass – dodatok k vysvedčeniu/osvedčeniu a Europass – dodatok k diplomu, Europass je podporovaný sieťou národných stredísk Europass (na Slovensku toto stredisko funguje v rámci Ministerstva školstva)

http://ec.europa.eu/education/index_en.html

portál Európskej komisie o výchove a vzdelávaní, obsahuje informácie o vzdelávacích programoch a projektoch EK

www.sajq.sk

Slovenská akademická informačná agentúra – internetová stránka mimovládnej nezávislej organizácie, obsahuje informácie a poradenstvo o možnostiach štúdiá v zahraničí, informácie o mobilite študentov – štipendiá, granty, stáže, informácie o mobilite vysokoškolských učiteľov a výskumných pracovníkov

www.european-jobguide.org

cezhraničný pracovný sprievodca Európy – bezplatný informačný portál venovaný profesijnému vzdelávaniu, školeniam, uznávanie kvalifikácie vo vybraných prihraničných regiónoch strednej a východnej Európy, obsahuje pre daný región špecifické informácie o vybraných profesiách

NOVINKY KNIŽNIČNÉHO FONDU

Maroš Kasanický

♦ Sak, P. a kol. **Člověk a vzdělání v informační společnosti** : vzdělávání a život v komputerovaném světě. Praha : Portál, 2007. 296 s. ISBN 978-80-7367-230-0

♦ Bilasová, V. **Výzvy pre etiku v súčasnosti**. Prešov : Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, 2008. 203 s. ISBN 978-80-8086-715-1

♦ Baldwin, R. – Wyplosz, Ch. **Ekonomie evropské integrace**. Praha : GRADA Publishing, 2008. 480 s. ISBN 978-80-247-1807-1

♦ Peterlin, J. – Urbanija, T. – Mitrovič, A. **Projekt zavedenia EURO v podnikoch** : finančné, účtovné, daňové a informačné aspekty zavedenia ako výsledok skúsenosti riadenia EURO projektov v Slovenskej republike. Bratislava : Slovenská asociácia podnikových finančníkov, 2008. 54 s. ISBN 978-80-969871-5-3

♦ Fridrich, B. – Mokrý, L. **Analýza stavu participácie občianskej spoločnosti v procese tvorby medzinárodného práva a politiky s dôrazom na pôsobnosť Rady Európy**. Bratislava : Univerzita Komenského, Právnická fakulta, 2007. 39 s. ISBN 978-80-7160-243-9

♦ Círák, J. – Pavelková, B. – Števček, M. **Rodinné právo**. Šamorín : Heuréka, 2008. 216 s. ISBN 978-80-89122-47-9

♦ Círák, J. **Směnky a směnečné právo** : základy směnečného práva a směnečný zákon č. 191/1950 Sb. Ostrava : Key Publishing s.r.o., 2007. 80 s. ISBN 978-80-87071-49-6

♦ **Ústavný poriadok Európskej únie a jeho vplyv na ústavu a zákony členských štátov** : zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie Bratislava, 24. október 2007. Bratislava : Univerzita Komenského, 2007. 134 s. ISBN 978-80-7160-249-1

♦ Klenovčan, P. **Autentickosť a bádanie vo vyučovaní matematiky**. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta, Občianske združenie Pedagóg, 2007. 87 s. ISBN 978-80-8083-516-3

♦ Pelánek, R. **Příručka instruktora zážitkových akcí**. Praha : Portál, 2008. 208 s. ISBN 978-80-7367-353-6

♦ **Výchova k toleranci a proti rasismu** : multikulturní výchova v praxi. Praha : Portál, 2008. 273 s. ISBN 978-80-7367-182-2

♦ Mičienka, M. – Jiráček, J. a kol. **Základy mediální výchovy**. Praha : Portál, 2007. 295 s. ISBN 978-80-7367-315-4

♦ Praško, J. a kol. **Agorafobie a panická porucha** : jak je překonat. Praha : Portál, 2008. 208 s. ISBN 978-80-7367-336-9

♦ Neenan, M. – Dryden, W. **Kognitivní terapie** : stručný přehled. Praha : Portál, 2008. 109 s. ISBN 978-80-7367-372-7

♦ Osborne, R. – Sturgis, D. – Turner, N. **Teorie umění**. Praha : Portál, 2008. 192 s. ISBN 978-80-7367-370-3

♦ **Preklad a kultúra 2**. Nitra : Univerzita Konštantína Filozofa, Filozofická fakulta, 2007. 599 s. ISBN 978-80-8094-233-5

PODUJATIA V UNIVERZITNEJ KNIŽNICI

Vedecká kniha 2008

PhDr. Ľudmila Homolová

V dňoch 21. – 23. 4. 2008 usporiadala Univerzitná knižnica UMB v spolupráci s vydavateľstvom a kníhkupectvom Malé centrum výstavu zahraničných knižných publikácií. Z bohatej ponuky najnovších titulov vedeckej a odbornej literatúry z prírodných a spoločenských vied si vedecko-pedagogickí pracovníci univerzity mali možnosť vybrať publikácie

potrebné pre ich výskumnú alebo pedagogickú činnosť. Výstavy sa ako hosť zúčastnil Marek Lewinson, zástupca vydavateľstiev Cambridge UP, Taylor&Francis a McGraw-Hill. V dvoch prednáškach priblížil záujemcom plány týchto vydavateľstiev a tituly, ktoré pripravujú na vydanie.

Univerzitná knižnica UMB na základe akvizíčných návrhov návštevníkov výstavy zakúpila priamo z výstavy 132 publikácií. Po spracovaní budú k dispozícii v študovniach univerzitnej knižnice, v čiastkových knižniciach na katedrách a Ústave vedy a výskumu UMB. Okrem vedeckých a odborných publikácií knižničný fond obohatia aj dve hodnotné encyklopédie: dvadsaťväzková Encyclopedia of Science and Technology a tridsaťdväzková Encyclopedia Britannica.

BIBLIOTHECA UNIVERSITATIS

Vydáva Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici - Univerzitná knižnica UMB • Adresa redakcie: Tajovského 51, 974 01 Banská Bystrica, tel. 048/446 52 05, fax 048/446 52 07, e-mail: kniznica@umb.sk • Redakčná rada: PhDr. Ľudmila Homolová, PhDr. Slávka Beracková, Mgr. Monika Lichnerová, Mgr. Michaela Mikušová, Mgr. Martina Trégerová, Kornélia Dobošová • Šéfredaktorka: PhDr. Ľudmila Homolová • Výkonná redaktorka: Kornélia Dobošová • Tlač: Bratia Sabovci, spol. s. r. o. Zvolen • Vychádza 4-krát ročne • Nepredajné • On-line verzia: www.library.umb.sk • Registračné číslo MK SR – RP 282/2007 • ISSN 1337 - 4753